

UDC (УДК) 343.341:343.375

Мовчан Анатолій Васильович,

доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри оперативно-розшукової діяльності
Львівського державного університету внутрішніх справ
(Львів, Україна)
e-mail: movchan.anatol@gmail.com
ORCID ID: 0000-0002-6997-6517

Яблонський Роман Степанович,

здобувач наукового ступеня доктора філософії у галузі права
кафедри оперативно-розшукової діяльності
Львівського державного університету внутрішніх справ
(Львів, Україна)
e-mail: romyabl@cloud.com
ORCID ID: 0000-0003-1721-4729

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ПРОТИДІЇ ОРГАНІЗОВАНИЙ ЗЛОЧИННОСТІ В УКРАЇНІ

Анотація. Розглянуто актуальні проблеми вдосконалення системи протидії організованій злочинності в Україні. Досліджено завдання органів Національної поліції та Служби безпеки України у протидії організованій злочинності. Встановлено, що завдяки прийняттю змін до законодавства поліція отримала додаткові інструменти у боротьбі зі злочинними спільнотами та кримінальними авторитетами. Обґрунтовано, що з метою вдосконалення системи протидії організованій злочинності необхідно доопрацювати Стратегію боротьби з організованою злочинністю та прийняти новий Закон України «Про протидію організованій злочинності».

Ключові поняття: організована злочинність, спеціальні підрозділи, організовані групи та злочинні організації, Департамент стратегічних розслідувань, система протидії організованій злочинності.

Movchan Anatolii,

Doctor of Law, Professor,
Professor of the Department of Operational and Investigative Activities,
Lviv State University of Internal Affairs
(Lviv, Ukraine)
e-mail: movchan.anatol@gmail.com
ORCID ID: 0000-0002-6997-6517

Yablonskyi Roman,

Postgraduate Student
of the Department of Operational and Investigative Activities,
Lviv State University of Internal Affairs
(Lviv, Ukraine)
e-mail: romyabl@cloud.com
ORCID ID: 0000-0003-1721-4729

CURRENT PROBLEMS OF SYSTEM IMPROVEMENT COMBATING ORGANIZED CRIME IN UKRAINE

Abstract. The article considers the current problems of improving the system of combating organized crime in Ukraine. It is emphasized that the only relevant law on combating organized crime is the Law of Ukraine «On Organizational and Legal Basis of Combating Organized Crime». However, today there are virtually no special units to combat organized crime, which were defined by this law.

The purpose of the study is to consider current issues of improving the system of combating organized crime in Ukraine. To achieve this goal, the following tasks were set: to study the problems of improving the system of combating organized crime in Ukraine; propose the main directions of improving the system of legal support for combating organized crime. The nature of the objectives of the study necessitated the use of such methods as dialectical, comparative law, historical law, statistical, system-structural and formal-logical method.

It was studied that the most organized groups and criminal organizations are detected by the National Police and the Security Service of Ukraine. The tasks of these bodies in combating organized crime are considered. It is noted that the Department of Strategic Investigations of the National Police should deal with socially dangerous organized groups and criminal organizations, in particular, criminal authorities. It was established that due to the adopted amendments to the legislation aimed at stopping the activities of criminal groups and bringing to justice «thieves in law», the police received additional tools in the fight against organized crime. At the same time, the Security Service of Ukraine does not have specific tasks and functions for combating organized crime. It is emphasized that, given the existing threats to national security, the Security Service must provide counter-intelligence support to combat organized crime.

It is substantiated that in order to improve the regulatory and legal support of the system of combating organized crime it is necessary to finalize the Strategy for Combating Organized Crime and adopt a new Law of Ukraine «On Combating Organized Crime».

Key concepts: organized crime, special units, organized groups and crime organizations, Department of Strategic Investigations, system of anti-organized of crime.

DOI 10.32518/2617-4162-2021-4-69-75

Вступ

За 30 років незалежності в Україні єдиним профільним законом щодо протидії організованій злочинності є Закон України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю», головні завдання якого були спрямовані на забезпечення діяльності спеціальних підрозділів по боротьбі з організованою злочинністю (далі – спецпідрозділи БОЗ), їх взаємодію з іншими суб'єктами протидії, надання цими суб'єктами допомоги, насамперед інформації про організовані злочинні угруповання (далі – ОЗУ) спецпідрозділам БОЗ тощо [1].

Водночас сьогодні фактично відсутні спецпідрозділи БОЗ, які визначалися цим Законом, зокрема Координаційний комітет по боротьбі з корупцією й організованою злочинністю при Президенті України. Адже рішенням Конституційного Суду України № 9-рп/2004 від 07.04.2004 р. підпункт «а» пункту 2 статті 5 Закону «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю» визнано таким, що не відповідає Конституції України (є неконституційним) [2].

Спецпідрозділи БОЗ МВС України ліквідовано у 2015 році згідно з Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування органів внутрішніх справ» [3].

Спеціальні підрозділи по боротьбі з корупцією та організованою злочинністю Служби безпеки України позбавлені таких функцій відповідно до Закону України «Про національну безпеку України» [4]. Крім того, згідно з Законом України «Про Бюро економічної безпеки України», з дня оголошення Кабінетом Міні-

стрів України про початок діяльності Бюро економічної безпеки (далі – БЕБ) у пункті 2 статті 5 Закону України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю» виключено підпункт «в) спеціальні підрозділи по боротьбі з корупцією та організованою злочинністю Служби безпеки України», а також виключено статті 10, 11, 12, які стосуються повноважень спеціальних підрозділів по боротьбі з корупцією та організованою злочинністю [5].

Окремі питання вдосконалення системи протидії організованій злочинності в Україні розглядалися в наукових статтях О. М. Бандурки, О. Ю. Бусол, А. А. Вознюка, В. Д. Гвоздецького, В. Л. Грохольського, М. В. Гуцалука, О. С. Доценка, В. О. Заросила, В. І. Литвиненка, В. А. Ліпкана, А. М. Подоляки, І. В. Пшеничного, П. Я. Пригунова, Д. Н. Прокоф'євої-Янчиленко, Б. В. Романюка та інших авторів.

Водночас прийняття законодавчих актів щодо реформування правоохоронної системи України, зокрема пов'язаних зі створенням нових правоохоронних органів, обумовлює потребу в подальших дослідженнях щодо оптимізації системи протидії організованій злочинності.

Метою статті є розгляд актуальних проблем удосконалення системи протидії організованій злочинності в Україні. Для досягнення цієї мети були поставлені завдання: дослідити проблеми вдосконалення системи протидії організованій злочинності в Україні; запропонувати основні напрями вдосконалення нормативно-правового забезпечення протидії організованій злочинності.

Указані завдання зумовили використання діалектичного, порівняльно-правового, історично-правового, статистичного, системно-структурного та формально-логічного методів.

1. Проблеми вдосконалення системи протидії організованій злочинності в Україні

Відповідно до статті 5 профільного Закону, до державних органів, які беруть участь у боротьбі з організованою злочинністю, віднесено:

- органи Національної поліції і Служби безпеки України;
- органи прокуратури України;
- органи доходів і зборів, органи Державної прикордонної служби України та органи державного фінансового контролю;
- органи і установи виконання покарань та слідчі ізолятори;
- розвідувальний орган Міністерства оборони України;
- Служба зовнішньої розвідки України;
- Національне антикорупційне бюро України;
- Бюро економічної безпеки України [1].

Виникає питання, який внесок цих органів у протидію організованій злочинності. Згідно з офіційними статистичними даними Офісу Генерального прокурора за 10 місяців 2021 року оперативними підрозділами правоохоронних органів виявлено 443 організовані групи та злочинні організації (ОГ та ЗО), щодо яких розслідувано кримінальні провадження, зокрема: органи Національної поліції – 380 (85,8%); органи СБУ – 35 (7,9%); органи доходів і зборів – 9 (2,0%); ДБР – 0 (0,0%); НАБУ – 1 (0,2%) [6].

Як бачимо, найбільше ОГ та ЗО виявляють органи Національної поліції і Служби безпеки України. З огляду на це розглянемо, які завдання цих органів у протидії організованій злочинності.

Після ліквідації спецпідрозділів БОЗ МВС протидія організованій злочинності в Україні в основному була покладена на департаменти карного розшуку, захисту економіки, кіберполіції, протидії наркозлочинності Національної поліції. Водночас зазначимо, що співробітники цих підрозділів виконують різні правоохоронні завдання, з-поміж яких протидія організованій злочинності не має основного характеру. Крім того, постановою Кабінету Міністрів України від 2 вересня 2019 року № 841 Департамент захисту економіки Національної поліції було ліквідовано.

У лютому 2018 року в структурі Національної поліції створено Департамент стратегічних розслідувань (далі – ДСР), який має займатися протидією суспільно небезпечним ОГ та ЗО, зокрема кримінальним авторитетам, що мають

вплив на суспільно важливі сфери життя. Відповідно до Положення про Департамент стратегічних розслідувань, затвердженого наказом Національної поліції України від 23.10.2019 № 1077, завданням ДСР є реалізація повноважень Національної поліції в частині боротьби з організованою злочинністю, злочинністю в органах державної влади та місцевого самоврядування, протидії корупції, захисту прав і свобод людини і громадянина та об'єктів права власності від протиправних посягань [7].

Водночас багато напрацьованого спецпідрозділами БОЗ МВС було втрачено, а саме: підготовлених штатних і позаштатних працівників, банки даних оперативної інформації тощо. Слід зазначити, що інформаційно-аналітична система «СОСТА Україна» не є аналогом вітчизняної ПС «Скорпіон», яка була на озброєнні спецпідрозділів БОЗ МВС і фактично знищена після ліквідації підрозділів ГУБОЗ.

Зокрема використання інформаційно-аналітичної системи «СОСТА Україна», відповідно до досвіду країн-членів Євросоюзу, має сприяти вдосконаленню інформаційно-аналітичного забезпечення протидії організованій злочинності в державі, але вона буде лише констатувати прояви організованої злочинності, на які необхідно реагувати державним органам.

У червні 2020 року вступив у дію Закон України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо відповідальності за злочини, вчинені злочинною спільнотою» [8]. Завдяки ухваленню змін до законодавства, спрямованим на припинення діяльності злочинних спільнот і притягнення до кримінальної відповідальності «ворів у законі», поліцейські отримали додаткові інструменти у боротьбі з організованою злочинністю.

14 травня 2021 року Рада національної безпеки й оборони України запровадила санкції до 557 так званих злодіїв у законі (542 з яких – іноземці, 15 – громадяни України), та щодо 111 громадян іноземних держав, які вважалися кримінальними авторитетами і перебували на території України. Як заявив Міністр внутрішніх справ України Д. Монастирський, із тих осіб, стосовно яких запроваджено санкції, 56 громадян прибули з Російської Федерації, 24 – з Азербайджану, 9 – з Республіки Вірменія. На виконання рішення РНБО 83 особам із числа кримінальних авторитетів було скасовано дозвільні документи на перебування в Україні, 30 осіб притягнуто до кримінальної відповідальності, ще щодо 23 осіб проводяться відповідні заходи правоохоронних органів з їх документування [9].

За інформацією ДСР Національної поліції, до головних напрямів злочинної діяльності ОГ

та ЗО в Україні нині можна віднести: вимагання; шахрайство та привласнення коштів; незаконне виробництво та розповсюдження наркотиків; злочини проти природних ресурсів (незаконні порубка лісу, видобуток бурштину) тощо [10].

Це свідчить, що організована злочинність проникає майже у будь-яку сферу суспільного життя і є реальною загрозою національній безпеці держави.

Що стосується органів СБУ, то, згідно з Законом України «Про Бюро економічної безпеки України», зі статті 2 Закону України «Про Службу безпеки України», яка визначає завдання СБУ, виключаються завдання з захисту економічного потенціалу України, а також попередження, виявлення, припинення та розкриття корупції й організованої злочинної діяльності у сфері управління і економіки. Крім того, із загальної структури СБУ виключаються підрозділи контррозвідального захисту економіки держави, боротьби з корупцією та організованою злочинністю [5].

Відповідно до проєкту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про Службу безпеки України» щодо вдосконалення організаційно-правових засад діяльності Служби безпеки України» (№ 3196-Д) пропонується статтю 5 Закону України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю» викласти у такій редакції:

«Стаття 5. Система державних органів у сфері боротьби з організованою злочинністю

1. Систему державних органів у сфері боротьби з організованою злочинністю становлять:

- а) державні органи, які здійснюють боротьбу з організованою злочинністю;
- б) державні органи, що беруть участь у боротьбі з організованою злочинністю.

2. До державних органів, які здійснюють боротьбу з організованою злочинністю в межах покладених на них завдань та функцій, належать:

- а) органи прокуратури України;
- б) Національна поліція України;
- в) Бюро економічної безпеки України;
- г) Державне бюро розслідувань;
- г) Національне антикорупційне бюро України.

3. Участь у боротьбі з організованою злочинністю в межах своєї компетенції беруть органи спеціального призначення з правоохоронними функціями, розвідувальні, правоохоронні (крім зазначених у пункті 2 цієї статті), контролюючі та інші державні органи, що сприяють державним органам, які здійснюють боротьбу з організованою злочинністю, у виконанні визначених цим Законом завдань» [11].

Тобто у разі прийняття вказаного Закону, органи СБУ фактично не матимуть спеціально визначених функцій щодо протидії організованій злочинності.

2. Основні напрями вдосконалення нормативно-правового забезпечення системи протидії організованій злочинності

Насамперед слід зауважити на Стратегію національної безпеки України, затверджену Указом Президента України від 14 вересня 2020 р. № 392/2020. У розділі II зазначеної Стратегії визначено, що «спеціальні служби іноземних держав, насамперед Російської Федерації, продовжують розвідувально-підривною діяльністю проти України, намагаються підживлювати сепаратистські настрої, використовують організовані злочинні угруповання і корумпованих посадових осіб, прагнуть зміцнити інфраструктуру впливу» [12].

Зважаючи на наявні загрози національній безпеці, органи СБУ мають здійснювати контррозвідувальне забезпечення протидії організованій злочинності.

16 вересня 2020 року Кабінет Міністрів України прийняв розпорядження № 1126-р, яким схвалив Стратегію боротьби з організованою злочинністю [13]. Аналіз положень зазначеної Стратегії свідчить про те, що її зміст потребує доопрацювання щодо відповідності напрямам державної політики у цієї сфері.

По-перше, викликає запитання ефективність запровадження триетапної моделі формування державної політики у сфері протидії організованій злочинності. Адже державна політика у цій сфері визначена відповідним Законом України.

По-друге, дискусійним видається утворення Національного координатора, позаяк утворення координаційного органу (Національного координатора), повинно визначатися відповідним Законом України, а не розпорядженням Кабінету Міністрів України.

По-третє, комплексні плани повинні відображати конкретні заходи, які спрямовані на реалізацію державної політики щодо протидії організованій злочинності, обговорені на засіданні Національного координатора і затверджені рішенням Уряду [14].

По-четверте, виникає питання, хто в державі відповідає за протидію організованій злочинності в сфері економіки. Відповідно до Закону України «Про Бюро економічної безпеки України», єдиним органом в Україні, відповідальним за протидію злочинам у сфері економіки, є БЕБ, підрозділи Національної поліції і Служби безпеки України позбавлені цих функцій. Однак у статті 4 цього Закону не

визначено завдання БЕБ щодо протидії організованій злочинності у сфері економіки, лише внесено зміни до Закону України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю» щодо включення БЕБ до системи державних органів, які беруть участь у боротьбі з організованою злочинністю.

По-п'яте, організована злочинність трансформується, і сьогодні інтенсивно позбавляється від атрибутів кримінальної субкультури. Сучасна організована злочинність відрізняється від організованої злочинності 90-х років минулого століття саме тісними зв'язками з корумпованими чиновниками та олігархічними групами.

По-шосте, актуальною проблемою є забезпечення ефективної взаємодії суб'єктів протидії організованій злочинності України між собою та з міжнародними правоохоронними організаціями, насамперед щодо обміну оперативною інформацією.

Висновки

Статистичні дані свідчать, що найбільше ОГ і ЗО виявляють органи Національної поліції та Служби безпеки України. Розглянувши завдання цих органів, зазначимо, що Департамент стратегічних розслідувань Національної поліції має займатися боротьбою з суспільно небезпечними організованими групами та злочинними організаціями, зокрема кримінальними авторитетами. Установлено, що завдяки прийняттю змін до законодавства, спрямованим на припинення діяльності злочинних спільнот і притягнення до відповідальності «злочинців у законі», поліція отримала додаткові інструменти у боротьбі з організованою злочинністю.

Підкреслюється, що спеціально визначених завдань та функцій щодо боротьби з організованою злочинністю у Служби безпеки України немає. Зважаючи на наявні загрози національній безпеці, органи безпеки мають здійснювати контррозвідувальне забезпечення протидії організованій злочинності.

Із зазначеного можна зробити висновок, що Закон України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю» є застарілим, більшість його норм суперечать іншим законодавчим актам, втратили свою актуальність і не відповідають вимогам сьогодення.

Задля вдосконалення нормативно-правового забезпечення системи протидії організо-

ваній злочинності необхідно доопрацювати Стратегію боротьби з організованою злочинністю та прийняти новий Закон України «Про протидію організованій злочинності», в якому необхідно чітко передбачити:

1) стратегічну мету й основні напрями протидії організованій злочинності;

2) систему державних органів у сфері боротьби з організованою злочинністю, їхні завдання, компетенцію, повноваження і відповідальність за стан протидії організованій злочинності;

3) принципи, форми і методи боротьби з ОЗУ;

4) участь органів державної влади, місцевого самоврядування, державних і недержавних установ (організацій), громадських формувань, окремих громадян та інших суб'єктів у протидії організованій злочинності;

5) компетенцію і повноваження Національного координатора у сфері протидії організованій злочинності;

6) порядок взаємодії та координації державних органів, які беруть участь у протидії організованій злочинності;

7) міжнародну взаємодію і співпрацю у протидії організованій злочинності;

8) використання кримінального аналізу та системи аналізу ризиків у боротьбі з організованою злочинністю;

9) особливості використання штатних негласних працівників у протидії організованій злочинності;

10) використання програм захисту осіб, які сприяють оперативним підрозділам та беруть участь у кримінальному провадженні щодо організованої злочинності;

11) використання механізму заохочення громадян, які сприяють боротьбі з організованою злочинністю;

12) інформаційно-аналітичне, наукове, кадрове, матеріально-технічне, фінансове забезпечення протидії організованій злочинності;

13) забезпечення гарантії прав і законних інтересів громадян та юридичних осіб під час здійснення заходів у сфері протидії організованій злочинності;

14) особливості контролю і нагляду за виконанням законів у сфері протидії організованій злочинності.

Список використаних джерел

1. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю : Закон України від 30.06.1993 № 3341-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3341-12#Text>
2. Рішення Конституційного Суду України від 07.04.2004 № 9-п/2004. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v009p710-04#Text>

3. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування органів внутрішніх справ : Закон України від 12.02.2015 № 193-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/193-19#Text>
4. Про національну безпеку України : Закон України від 21.06.2018 № 2469-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>
5. Про Бюро економічної безпеки України : Закон України від 28.01.2021 № 1150-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1150-20#Text>
6. Звіт про результати боротьби з організованими групами та злочинними організаціями за 10 місяців 2021 року. Статистична інформація: Офіс Генерального прокурора. URL: https://www.gp.gov.ua/ua/stat_n_st?dir_id=114371&libid=100820&c=edit&c=fo
7. Положення про Департамент стратегічних розслідувань : Наказ Національної поліції України від 23.10.2019 № 1077.
8. Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо відповідальності за злочини, вчинені злочинною спільнотою : Закон України від 04.06.2020 № 671-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/671-20#Text>
9. Монастирський назвав три країни, звідки найчастіше приїжджали в Україну «злочинці у законі». URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3348564-monastirskij-nazvav-tri-kraini-zvidki-najcastise-priizdzaliv-ukrainu-zlodii-u-zakoni.html>
10. Департамент стратегічних розслідувань Національної поліції України. Офіційна сторінка в facebook. URL: <https://www.facebook.com/DSI.police.ukraine/>
11. Про внесення змін до Закону України «Про Службу безпеки України» щодо удосконалення організаційно-правових засад діяльності Служби безпеки України : Проект Закону України № 3196-Д. URL: https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=70243
12. Стратегія національної безпеки України : Указ Президента України від 26 травня 2015 р. № 287. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/2872015-19070>
13. Стратегія боротьби з організованою злочинністю: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 вересня 2020 р. № 1126-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1126-2020-%D1%80#Text>
14. Литвиненко В. І. Проблеми реалізації Стратегії боротьби з організованою злочинністю на сучасному етапі. *Право.ua*. № 3. 2020. С. 118–128.

References

1. Pro orhanizatsiino-pravovi osnovy borotby z orhanizovanoiu zlochynnistiu [On Organizational Legal Principles of Struggle against the Organized Crime]: Law of Ukraine on June 30, 1993 № 3341-XII. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3341-12#Text> [in Ukr.].
2. Rishennia Konstytutsiinoho Sudu Ukrainy vid 07.04.2004 r. № 9-rp/2004 [Decision of the Constitutional Court of Ukraine of April 7, 2004 № 9-rp / 2004]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v009p710-04#Text> [in Ukr.].
3. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo reformuvannia orhaniv vnutrishnikh sprav [On modification of some legislative acts of Ukraine concerning reforming of law-enforcement bodies]: Law of Ukraine on February 12, 2015 № 193-VIII. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/193-19#Text> [in Ukr.].
4. Pro natsionalnu bezpeku Ukrainy [On the National Security of Ukraine]: Law of Ukraine on June 21, 2018 № 2469-VIII. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> [in Ukr.].
5. Pro Biuro ekonomichnoi bezpeky Ukrainy [On the Bureau of Economic Security of Ukraine]: Law of Ukraine on January 28, 2021 №1150-IX. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1150-20#Text> [in Ukr.].
6. Zvit pro rezultaty borotby z orhanizovanyimi hrupamy ta zlochynnymi orhanizatsiiami za 10 misiatsiv 2021 roku [Report on the results of the fight against organized groups and criminal organizations for 10 months of 2021]. Statistical information: Office of the Attorney General. Retrieved from https://www.gp.gov.ua/ua/stat_n_st?dir_id=114371&libid=100820 [in Ukr.].
7. Polozhennia pro Departament stratehichnykh rozsliduvan [Regulations on the Department of Strategic Investigations]: Order of the National Police of Ukraine dated November 23, 2019 № 1077 [in Ukr.].
8. Pro vnesennia zmin do Kryminalnoho kodeksu Ukrainy shchodo vidpovidalnosti za zlochyny, vchyneni zlochynnoiu spilnotoiu [On modification of the Criminal code of Ukraine concerning responsibility for the crimes made by criminal community]: Law of Ukraine on June 4, 2020 № 671-IX. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/671-20#Text> [in Ukr.].
9. Monastyrskiyi nazvav try krainy, zvidky naichastishe pryizhdzhaly v Ukrainu «zlodii u zakoni» [Monastirskiyi naming three lands, the stars most often came to Ukraine «villains in the law»]. Retrieved from <https://www.slovovidlo.ua/2021/06/04/novyna/suspilstvo/ukrayini-ne-zalyshylosya-zlodyiv-zakoni-rnbo> [in Ukr.].

10. Departament stratchichnykh rozsliduvan Natsionalnoi politsii Ukrainy [Department of Strategic Investigations of the National Police of Ukraine]. Official facebook page. Retrieved from <https://www.facebook.com/DSI.police.ukraine/> [in Ukr.].
11. Pro vnesennia zmin do Zakonu Ukrainy «Pro Sluzhbu bezpeky Ukrainy» shchodo udoskonalennia orhanizatsiino-pravovykh zasad diialnosti Sluzhby bezpeky Ukrainy [On Amendments to the Law of Ukraine «On the Security Service of Ukraine» on Improving the Organizational and Legal Principles of the Security Service of Ukraine]: Draft Law № 3196-Д. Retrieved from https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=70243 [in Ukr.].
12. Stratehiia natsionalnoi bezpeky Ukrainy [National Security Strategy of Ukraine]: Decree of the President of Ukraine of May 26, 2015 № 287. Retrieved from <https://www.president.gov.ua/documents/2872015-19070> [in Ukr.].
13. Stratehiia borotby z orhanizovanoi zlochynnistiu [Strategy for combating organized crime]: Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine of September 16, 2020 № 1126-r. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1126-2020-%D1%80#Text> [in Ukr.].
14. Lytvynenko, V. I. (2020). Problemy realizatsii Stratehii borotby z orhanizovanoi zlochynnistiu na suchasnomu etapi [Problems of implementation of the Strategy for Combating Organized Crime at the present stage]. *Pravo.ua (Pravo.ua)*, 3, 18–128 [in Ukr.].

Стаття: надійшла до редакції 01.11.2021

прийнята до друку 23.11.2021

The article: is received 01.11.2021

is accepted 23.11.2021